

Υπάρχει δομική σχέση ανάμεσα σε Πολιτική και Ιδεολογία. Η Πολιτική δένεται με ιδέες και δίνεται μέσα από αυτές. Γίνεται κατακτήσιμη μέσα από όραμα, αφήγημα, παραμυθία, συναισθήματα ανθρώπων και μαζών, μέσα από πάθος, φλόγα, ψυχή. Μας προσφέρονται δεμένα και ενιαία η Πολιτική και η Ιδεολογία. Βλέπουμε την Πολιτική ως διαδικασία στην εξέλιξη της και τις αντιφάσεις της, όπως η δημοκρατία μας δίνεται ως διαρκής εκδημοκρατισμός, και η κοινωνική χειραφέτηση ως διαρκής μετάβαση. Δεν υπάρχουν στην πραγματικότητα αλλιώς. Επομένως η Πολιτική προσφέρεται για εμάς (και όχι μόνο για εμάς) ως διαρκής πολιτικοποίηση.

Η Πολιτική (και η πολιτικοποίηση) συνδέεται με τη συνείδηση, ως σωρεύσεις στη συνείδηση ατόμων, ομάδων, τάξεων, λαών, ως συνειδητοποίηση, ως διεργασία κι όχι ως κάτι τελεσίδικο και παγιωμένο. Η συνειδητοποίηση αφορά μια διαδικασία αναστοχαστικότητας γύρω από τον εαυτό του κάθε ατόμου και συλλογικότητας, γύρω από την Πράξη (Πολιτική) με την οποία αγωνιζόμαστε για την επίτευξη στόχων. Επομένως η Συνείδηση και η συνειδητοποίηση είναι ζήτημα του Υποκειμένου (ατομικού ή συλλογικού) και φέρει πάντα την υποκειμενική σφραγίδα. **Η πολιτικοποίηση από την πλευρά της συνείδησης είναι το πιο πολύτιμο και παράλληλα το πιο εύθραυστο πράγμα σε όλη τη διαδικασία.** Δηλαδή δεν είναι κάτι οριστικά κατακτημένο.

Αλλά το πολιτικό πεδίο δεν είναι μια αφαίρεση

Το πολιτικό πεδίο, το πολιτικό σκηνικό, η πολιτική σφαίρα, υπάρχει αντικειμενικά, και εκφράζει σε κάθε κοινωνία έναν συγκεκριμένο ταξικό πολιτικό συσχετισμό. Η Πολιτική όπως την ορίζουμε δεν προϋπάρχει.

Πρέπει να «εφευρεθεί» από την ίδια την κοινωνία και τον λαό της. Αυτό σημαίνει ότι η πολιτική ως αντικειμενικό πεδίο επενδύει στο κράτος, την εξουσία, τους μηχανισμούς, την αγορά και την επιχείρηση, παίζοντας κυρίως ένα συγκροτητικό, νομιμοποιητικό και κανονιστικό ρόλο. Η Πολιτική επενδύει όμως στη χειραφέτηση των ανθρώπων, στη συγκρότηση ανταγωνιστικών υποκειμένων, τάξεων, λαών, εθνών. Επενδύει επομένως και στην κίνησή τους δια των κινήματων, κοινωνικών και πολιτικών. Αν η πολιτική ήταν απλά και μόνο μια βαθμίδα του κράτους, δεν θα μπορούσαμε να ορίσουμε και να κατανοήσουμε έννοιες όπως «ριζοσπαστισμός», «θέλω του λαού», αμφισβήτηση, πολιτικοποίηση, συνείδηση.

Άλλο λοιπόν η τρέχουσα πολιτική αντιπαράθεση μεταξύ κομμάτων ή μερίδων που ανταγωνίζονται για τον σφετερισμό του κράτους και τη νομή της εξουσίας, και εντελώς άλλο μια Πολιτική που τείνει προς τη χειραφέτηση, την κοινωνική δικαιοσύνη, την ελευθερία, την πραγματική δημοκρατία. Το πεδίο της πάλης όμως είναι κοινό: κράτος, οικονομία, εθνοκρατική συγκρότηση, ταξικός συσχετισμός, χώρα, Τόπος.

Η Πολιτική (ως μεταποιοτική διαμεσολάβηση) οφείλει να πάρει διαζύγιο από τον αυτοματισμό, την απλοποίηση, τον αναγωγισμό. Ιδιαίτερα σήμερα απαιτεί συνείδηση και αναγνώριση της πολυπλοκότητας και συνθετότητας και ικανότητα να τοποθετήσει τον εαυτό σου στο «κουβάρι», να ορίσεις τη θέση σου και τον ρόλο σου. Η διαμεσολάβηση, άλλωστε, συνδέει το σήμερα, το πραγματικό, με κάτι άλλο: με το αναγκαίο ενδιάμεσο βήμα στη μεταβολή και στον μετασχηματισμό του, σε αυτό που επιδιώκεται. Με τη διαμεσολάβηση δεν επενδύουμε στο αρχικό, αλλά στον μετασχηματισμό του.

Τέσσερις αναγκαίες συμπληρώσεις

1. Κεντρικό ζήτημα ουσίας για τη δική μας οπτική και ιδεολογία για την Πολιτική: η Πολιτική πρέπει να είναι προσφορά κι όχι πηγή απόλαυσης προς ίδιον όφελος (το τσαρδί, το μαγαζί, η συντεχνία, το κόμμα για τον εαυτό του). Η Πολιτική πρέπει να γίνει αποτελεσματική προσφορά στο σύνολο, και όχι ιδιοτελής υπόθεση. Πρόκειται για μια θεμελιώδη διαφορά με την κυρίαρχη σήμερα έννοια της πολιτικής όπως την κατανοούν οι κυρίαρχες (κι όχι μόνο) τάξεις. **2.** Η Πολιτική δεν υπάρχει εφ' εαυτού της, αλλά χρειάζεται την ιδιαίτερη νεύρωσή της, δηλαδή τη **δημιουργία και κατάκτηση προϋποθέσεων**. Η πολιτική είναι και διαρκής δημιουργία προϋποθέσεων για την επίτευξη των στόχων. Δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς αυτές.

3. Πολιτική και ηθική: Για μεγάλο διάστημα η κυρίαρχη πολιτική συνδέονταν με την παράδοση (πατρίς-θρησκεία-οικογένεια) και παρουσιάζονταν σαν θεματοφύλακας των παραδοσιακών αξιών. Στη συνέχεια ο εκσυγχρονισμός-θετικισμός θεώρησε βαρίδι την ηθική που απέρρευε από τις παραδοσιακές αξίες, και έριξε το σύνθημα «έξω η ηθική από την πολιτική». Ο πραγματισμός κι ο ωφελιμισμός, μαζί με την τεχνοπολιτική και τη διαχείριση, προσέδωσαν σταδιακά στην πολιτική ένα κέλυφος απανθρωπιάς. Σήμερα προβάλλει πανταχόθεν η απαίτηση της επανηθικοποίησης της πολιτικής. Αυτή πρέπει να στηριχθεί σε όρους του σήμερα, κι όχι να νομιστεί ως επιστροφή σε αρχαιότερες μορφές. Με μια έννοια, το αίτημα έχει δύο σκέλη: στήριξη στη γνώση και επιστήμη (να γνωρίσω, να κατανοήσω για να μπορέσω) + ηθικά αιτήματα προαγωγής της ανθρώπινης υπόστασης, της κοινωνίας. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στην εποχή μας, όπου

τα όρια της πολιτικής οδεύουν προς τεράστιες αβύσσους: α) την καταστροφή του πλανήτη και της ζωής, β) τη μετάπλαση του ίδιου του ανθρώπου (μεάνθρωπος κ.λπ.), γ) την εποχή του Άουσβιτς και τον κίνδυνο-δυνατότητα επανάληψής του.

4. Στην εποχή μας έχουμε μια διπλή διεύρυνση μεγάλης σημασίας: τη διεύρυνση του πολιτικού και των πεδίων άσκησης της πολιτικής, και τη διεύρυνση του προλεταριάτου, που τείνει να ταυτιστεί με τη συντριπτική πλειοψηφία της ανθρωπότητας (παρ' όλους τους τεχνητούς διαχωρισμούς και τις κατατμήσεις που επιβάλλει το κεφάλαιο). Η πολιτική δένεται με όλες τις μορφές που παίρνουν οι κοινωνικές αντιφάσεις μέσα από την πολυμορφοποίηση του συστήματος. Νέα πεδία είναι το περιβάλλον, η γυναίκα, η πόλη, το άυλο, η γνώση, το ιδεατό, η συνείδηση, το ατομικό και συλλογικό, η αλλοτρίωση κ.λπ.

Με βάση όσα τονίσαμε (ή ορίσαμε) γίνεται ευδιάκριτα αντιληπτό πως άλλο είναι η πολιτική όπως μας προσφέρεται (ως παράγκα, διαφθορά, πολιτική εξουσία, καταναγκασμός, καταστολή κ.λπ.), και άλλο η Πολιτική ως αναγκαίο και απολύτως απαραίτητο «όπλο» για τη συγκρότηση Υποκειμένου, και πιο συγκεκριμένα για τη διαδρομή από το «κενό Υποκειμένου» στο Υποκείμενο.

Ο πολιτικός αγώνας και το πολιτικό κίνημα

Το «κενό Υποκειμένου» δεν μπορεί να ξεπεραστεί εκτός της πολιτικής πάλης, δηλαδή έξω από τη σφαίρα που αγκαλιάζει και καθορίζει την εξέλιξη της πολιτείας, όπου παίρνονται κεντρικές αποφάσεις και συμπυκνώνονται οι λειτουργίες, οι νόμοι, η διοίκηση του συστήματος. **Ο πολιτικός αγώνας και το πολιτικό κίνημα** μπορούν να συγκροτήσουν, να

υποστασιοποιήσουν τις υποτελείς τάξεις και τα στρώματα που πλήττονται, σε ένα «συλλογικό Εμείς». Και να δημιουργήσουν όρους, αιτήματα, στόχους που η προώθησή τους να οδηγεί σε μια συνολική και ουσιαστική αλλαγή. Ο πολιτικός αγώνας προσανατολίζει και συνολικοποιεί ευρύτερα από τον διεκδικητικό αγώνα, τον συνδικαλιστικό και κλαδικό αγώνα και τα επιμέρους κινήματα, αντλώντας ταυτόχρονα από τα καλύτερα, πιο δημιουργικά στοιχεία και από τα προχωρημένα τους. Το πολιτικό κίνημα δίνει έμφαση στην αυτενέργεια και συμμετοχή του λαού, απαιτεί κίνηση και ενεργή πρωτοβουλία γύρω από **κεντρικούς στόχους**. Δεν αφορά τις εκλογικές διαδικασίες, τον κοινοβουλευτικό βίο, τα ποσοστά και τις μικροκομματικές διαφορές, αλλά τις **βασικές ανάγκες του λαού και του τόπου**. Αφορά στόχους που προωθούνται μέσα από την κίνηση, ορμή, διάθεση και στοχευόμενη πράξη εκατοντάδων χιλιάδων πολιτών που συγκροτούνται σε κίνημα (σε μαζικό πολιτικό κίνημα), σε υλική δύναμη ικανή να αλλάξει συσχετισμούς, αλλά και να αντιμετωπίσει τις συστημικές δυνάμεις. Πολιτικό κίνημα σημαίνει χώρος, κίνηση, πρωτοβουλίες στη βάση στόχων διεξόδου και μετασχηματισμού, που θα συναντηθούν με τον **ριζοσπαστισμό** και το **ζωντανό στοιχείο της χώρας**, και θα εκφράσουν τους **βαθιούς πόθους** και τον λαϊκό καημό για ανεξαρτησία, κοινωνική δικαιοσύνη, εθνική κυριαρχία, πραγματική δημοκρατία, νέα πολιτεία, χειραφέτηση, δημιουργία και πολιτισμό. Στο επόμενο σημείωμα θα μιλήσουμε για «τους αγώνες, τα κινήματα, τα ρήγματα» στην παρούσα φάση, και τη σχέση τους με το ζήτημα του Υποκειμένου για την αντιμετώπιση του Υπαρξιακού Προβλήματος της χώρας μας.

της Αριστεράς
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Ρεθύμνου 11, 106 82 Αθήνα
Τηλ.: 210 3468282 Φαξ: 210 3468282
E-mail: info@edromos.gr
www.edromos.gr

facebook.com/DromosThsAristeras
youtube.com/@edromos1
instagram.com/edromos.gr
x.com/edromos

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΕΝΟΤΗΤΑ αστική μη
κερδοσκοπική εταιρία

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ρούνη Πινάλτι

ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ:
Γιώργος Παπαϊωάννου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Νίκος Ταυρής

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:
Σταμάτης Μαυροειδής

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Τάσος Βαρούνης, Παύλος
Δερμενιάκης, Κώστας
Δημητριάδης, Στέλιος
Ελληνιάδης, Ρούλα
Μουτσέλου, Βασίλης Ξυδιάς,
Σπύρος Παναγιώτου, Γιώργος
Παπαϊωάννου, Μιχάλης Σιάχος,
Ερρίκος Φινάλης

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:
Κώστας Ανδριανόπουλος,
Αντώνης Ανδρουλιδάκης,
Λουκάς Αξελάς, Απόστολος

Αποστολόπουλος, Κώστας
Βενιζέλος, Νίκος Γεωργιάδης,
Πάννα Παννουλοπούλου,
Κώστας Γκιώνης, Γιώργος
Θεοδωρόπουλος, Ιφιγένεια
Καλαντζή, Γιώργος Α.
Λεονταρίτης, Κώστας
Λιβιεράτος, Κώστας Μελάς,
Δημήτρης Μόνος, Δημήτρης
Μπελαντίς, Μανόλης
Μούστος, Μύρωνας
Ξυδάκης, Δημήτρης Ουλής,
Γιώργος Πατέλης, Χρήστος
Πραμαντιώτης,

Γιάννης Ραχιώτης,
Τριαντάφυλλος Σερμέτης, Λόλα
Σκαλτσά, Νίκος Σταθόπουλος,
Στάθης Σταυρόπουλος, Κώστας
Στοφόρος, Γιάννης Σχίζας,
Γιώργος Τσαφέρης, Δημήτρης
Α. Τραυλός-Τζανετάτος

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Κατού Αρκανάδα (Βολιβία),
Σάλεμ Μπεν Παχία (Τυνησία),
Χάλεντ Μπαράκατ (Παλαιστίνη),
Ντέμπορα Σαντάντα (Πουέρτο

Ρίκο), Ρικάρντο Φιέρο
(Αργεντινή), Κάρλο Φορμέντι
(Ιταλία)

ΣΚΙΤΣΑ:
Στάθης Σταυρόπουλος,
Carlos Latuff (Βραζιλία),
Vasco Gargalo (Πορτογαλία)

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:
Δημήτρης Αρβανίτης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ:
Νίκος Μάλλιαρης
Τηλ.: 6945804299
E-mail: malliaris@edromos.gr

Τάνια Μήτσιου
Τηλ.: 6976864058

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
ΔΙΑΣ Α.Ε.
Εκτυπωτικές
Επιχειρήσεις
Τηλ. 210 6620788-734